

PİYANO ÖĞRENCİLERİNİN DEŞİFRE BECERİLERİ İLE PİYANO DERSİ BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

M. Kayhan KURTULDU*

ÖZET

Bu çalışmada piyano öğrencilerinin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada müzik öğretmenliği programında piyano dersi alan öğrencilerin dönem için piyano başarı notları öğrenci not sistemi ve bölüm kayıtlarından elde edilmiş, aynı öğrencilere deşifre eser uygulaması yapılmış ve elde edilen puanlar ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Deşifre çalma puanları araştırmacı tarafından hazırlanan bir “Deşifre Parçası” ve “Deşifre Değerlendirme Ölçeği” yardımıyla elde edilmiştir. Yapılan uygulama yardımıyla piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasındaki ilişki çeşitli istatistik işlemler yardımıyla yordanmaya çalışılmıştır. Yapılan istatistik ölçümler sonucunda öğrencilerin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında doğru orantılı ve yakın bir ilişki olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Piyano Eğitimi, Deşifre, Başarı Puanları.

A COMPARISON ON SIGHT-READING GRADES AND PIANO ACHIEVEMENTS OF THE STUDENTS

ABSTRACT

In this study, the relation between success level in piano lessons and sight-reading skills of the piano students has been investigated. Success grades in piano lessons of the students into the regular semester have been obtained from department records and student information system, a sight-reading piece applied by these students and obtained points have been compared. Sight-reading grades have been obtained by a “sight-reading piece” and “sight-reading evaluation scale” developed by the author. By this application, the relation between success level in piano lessons and sight-reading skills of the piano students has been examined by various statistical procedures. At the end of the statistical

---

* Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı kayhankurtuldu@gmail.com

measurements it was seen that there is a directly proportional and closely relation between success level in piano lessons and sight-reading skills of the piano students.

Keywords: Piano Education, Sight-Reading, Success Grade.

1.GİRİŞ

Deşifre, müzik eğitiminin tüm alanlarında vazgeçilmez bir unsurdur. Deşifre çalmak, deşifre seslendirmek, deşifre söylemek, deşifre okumak gibi benzer isimlerle literatürde karşımıza çıkan bir kavram olan deşifre, bir müzikçide var olması beklenen en önemli beceriler arasındadır. Müzik eğitiminin her aşamasında ve hemen her dalında öncelikli bir kazanım olarak görülen deşifre, müzikçinin meslek yaşamında yapacağı tüm faaliyetler için bir rehber ya da önemli bir yardımcı konumundadır.

Etimolojik olarak Fransızca kökenli olan deşifre sözcüğü, “gizli haberleşmeye yarayan işaretlerin tümü” anlamına gelen “chiffre” (işaret) sözcüğünün başına “de” takısı getirilerek türetilmiştir (Özgür, 1995; Akt: Özer, 2010). Almanca’da “dechiffiert” veya “von Blatt gespielt”, İtalyanca’da ise “a prima Vista” sözcükleri deşifre sözcüğünü karşılamaktadır. İngilizce’de ise “decipher” sözcüğü şifre çözmek, yorumlamak anlamındadır ama bir müzik yapıtını hazırlıksız okumak için sight-reading terimi kullanılır (Çimen,1997; Akt: Özer, 2010).

Deşifre okuma, ilk kez görülen bir yazı metninin sesli ya da sessiz okunmasına benzetilebilir. Her iki okumada da görsel şekilleri tanımak/algılamak söz konusudur. Metin okumadaki görsel algılama ve göz hareketleri deşifre okumadakilerle benzerdir. Deşifre okuma sırasında gözün algıladığı görüntü yoluyla, bellekte depolanmış olan müziksel bilgiler geri çağırılıp yeniden düzenlenir, işlenir. Deşifrede gözün hareketleri ve görsel algıyla ilişkili bu işleyiş birçok çalışmada araştırma konusu olmuştur (Nart, 2010).

Bir müzik terimi olarak deşifre tanımlarının birleştikleri ortak nokta olan hiç bilinmeyen bir müzik yazısını ilk görüşte okumayı Agay her ne kadar metin okumaya benzetse de, bir müzik yazısını özellikle de çift porte, iki farklı anahtarla piyano için yazılan bir müzik sayfasını ilk görüşte okumak karmaşık ve ciddi çalışma gerektiren bir iştir. Bu nedenle düzenli çalışmalar yaptırılarak öğrencilere deşifre becerisinin kazandırılması gerekmektedir (Özer, 2010).

Küçük’e göre (1994) deşifre “çalma deşifresi” ve “çalışma deşifresi” olarak ikiye ayrılmaktadır. Çalma deşifresi ve çalışma deşifresi yine Küçük (1994) tarafından şu şekilde açıklanmaktadır;

Çalma Deşifresi: Seviyenin altında bir parçayı normale yakın bir tempoda olabildiğince az hata ile çalmaktır. Burada tartım ve parçanın yürüyüşünün bozulmamasına dikkat etmek lazımdır. Yanlış basılan sesler olursa onları düzeltmek için durulmamalı veya geri dönülmemelidir. Bunun için çalınmakta olan notadan daha ilerideki notaların görülmesi gerekmektedir.

Çalışma Deşifresi: Repertuara almak veya seviyeyi zorlayarak ilerlemek amacıyla seçilmiş eser ve etütlerin çalışılmasıdır. Burada doğru nota, doğru tartım ve doğru parmak numarası dikkat edilecek en önemli hususlardır. Çalma deşifresinin aksine çok yavaş çalışılmalı, en küçük nota, tartım ve parmak numarası hatasına dikkat etmek lazımdır.

Müzikte provasız performans olarak da adlandırabileceğimiz deşifre, müzik eğitiminin tüm alanlarında kazandırılması gerekli bir beceridir. Bireyin çalma esnasında karmaşık görsel veriyi (notayı) anlık hataları düzeltme şansı olmaksızın uygulayabilmesi için gereken karakteristik bir özelliktir. Deşifre yalnızca piyano eşlikçileri, orkestra şefleri ya da orkestra elemanları gibi alan uzmanlarının ihtiyacı olan bir ilgi alanı değil, aynı zamanda tüm müzisyenlerin elde etmesi gereken beş temel performans becerisinden biridir (Kopiez, Lee, 2008).

McPherson (1994); McPherson, Bailey ve Sinclair (1997) bu beş temel beceriyi şu şekilde açıklamaktadır; çalışılmış ya da öğrenilmiş bir eseri seslendirebilme becerisi, ezberlenmiş (notadan çalışılarak hafızaya alınmış ve işitsel olarak yeniden yapılandırılmış) bir eseri seslendirebilmek, işitsel olarak hem öğrenilmiş, hem de yeniden kurgulanmış bir eseri kulaktan çalmak, hem estetik, hem de serbest biçimde düşünerek doğaçlama yapabilmek ve prova yapmaksızın anlık deşifre yapabilmek (Akt: Kopiez, Lee, 2008).

Deşifre eğitimi üzerine yapılan araştırmalarda deşifrenin ayrı bir müzikal yetenek olduğu ve kişiden kişiye farklılık gösterebileceği saptanmıştır. Yine aynı araştırmalarda, deşifrenin günlük, sistemli ve sabırlı bir çalışmayla her öğrencide gelişebilecek bir beceri olduğu da belirtilmektedir. Sonuç olarak, deşifre eğitiminin sürekli ve sistemli bir yapıya sahip olmasıyla deşifre eğitiminde belirlenen amaçlar gerçekleşir (Coşkun, 2001; Akt: Türkmen, 2008).

Müzikte deşifre, pratik yaparak kazanılmış beceriler olmaksızın yazılı bir eseri ya da partiyonu bir seferde okuyarak seslendirebilme becerisidir. Deşifre en az iki belirgin becerinin var olmasını gerektiren karmaşık bir yapıdır; bunların birincisi okuma becerisidir ki bir müzisyen yazılı bir notayı gözden geçirerek işleyebilmelidir, ikincisi ise mekanik becerilerdir ki yine bir müzisyen parmaklarını çalgı üzerinde doğru yerde

ve kesinlikle doğru zamanda kullanabilmelidir. Buna bağlı olarak çalgı üzerindeki hâkimiyet ile ortalama bir deşifre becerisi arasında kısmi bir ilişki de vardır (Wolf, 1976).

Deşifre çalmak, çalışılmış bir repertuarın seslendirilebilmesi için doğasında var olan önemli bazı gereksinimlere ihtiyaç duymaktadır. Deşifre süresince bu ihtiyaca katkıda bulunan temel özellikler şunlardır (Wristen, Evfans, Stergiou, 2006);

- a) Ritim (ölçü, süre, motif, vurgu veya aksanlar)
- b) Melodi (yükseklik, yön, sıçrama ve geçiş gibi hareketleri, motif)
- c) Armoni (akor yapıları ve sürekliliği)
- d) Müzikal içerik (artikülasyon ve ifade işaretleri, müzikal yapı ve biçim)

Deşifre tüm müzisyenlerde müzik deneyiminin tamamlayıcı bir parçasıdır. Bu süreçte bilhassa piyanistler yeterli bir deşifre becerisine sahip olma gerekliliği ile karşı karşıya kalmışlardır. Piyanoda deşifre çalma becerisine duyulan bu ihtiyacın, piyanistlerin eşlikli müzik çalışmalarına katılmalarına bağlı olduğu söylenilebilir. Piyano literatürünün genişliği de bu ihtiyaca katkı yapmaktadır ve bu literatür gerek solo, gerekse ortak seslendirmeler boyutunda oldukça geniştir (Wristen, 2005).

Piyano eğitimi süreci içerisinde deşifre çalışmalarına özen gösterilmesi, eserlerin çalıştırılması ve çalınması aşamasında öğrenciye büyük kolaylık sağlar. Ayrıca farklı eserler deşifre etmek değişik bestecileri ve müzik dönemlerini daha iyi tanımayı sağlar. Böylelikle piyano edebiyatı daha yakından incelenmiş olur, teknik ve yorum geliştirme açısından da büyük imkânlar sunar. Öğrencinin, çalacağı deşifre parçasının formunu tespit edebilmesi, eser içinde olabilecek değişimleri, gelişmeleri önceden kestirebilmesine, ellerinin uygulayacağı davranışları zihninde canlandırmasına yardımcı olacaktır. Bu da deşifre becerisini iyi yönde etkileyebilir (Türkmen, 2008).

Amaç bütün bu çalışmalar ile öğrencinin hızlı ve akıcı bir şekilde nota okumasının sağlanmasıdır. Deşifre çalışmasına başlamadan önce öğrencileri dikkat etmesi gereken her aşama anlatılmalı ve öğrencinin bu uyarıları ne ölçüde dikkate aldığı gözlenip değerlendirilmelidir. Deşifre çalışmalarına başlangıç aşamasında öğrenci;

- a) Parçanın deşifre edici işaretlerine (donanım) dikkat etmesi
- b) Parçanın ölçü değeri ve temposunu gözden geçirmesi
- c) Parmak numaraları ve başlangıç pozisyonlarının doğru yerleştirilmesine özen göstermesi

d) Deşifre sırasında ellerine bakmadan çalmaya çalışması konularında bilgilendirilmelidir (Tufan, 2000).

Kasap (2005) piyano eğitiminde artistik çalma becerilerinin yanında işlevsel çalma becerilerinin de kazandırılması gerektiğini vurgulayarak işlevsel çalma becerilerini şu şekilde sıralamaktadır; Bu beceriler, verilen bir ezgiye eşlik yapabilme, deşifre çalabilme, transpoze edebilme, çok seslendirme yapabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, birlikte çalma ve koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme vb. becerilerdir.

Piyano eğitimi alan bireyler için iki önemli beceri sıkça dile getirilmektedir. Bunlar deşifre ve eşliğin türüne göre armonize edebilme olarak ifade edilmektedir. Bu süreçte iki farklı dizekten oluşan, farklı anahtarlarda yazılmış ve birbirinden bağımsız biçimde kullanılan iki el ile çalınan pek çok notayı deşifre etmek, farklı yönde beceriler gerektirmektedir. Deneysel bazı çalışmalar da piyano eğitiminde deşifre ve armoni becerilerinin öğrenilmesi ve öğretilmesinde bu becerilere vurgu yapmaktadır (Betts, Cassidy, 2000).

Piyanistler genellikle eşlik yapmaları gerektiğinde kimi zaman hazırlıksız yakalanmak durumunda kalırlar. Bu durumda piyanistler tıpkı bir daktilograf gibi notalara bakarak klavyede hazır konuma gelirler ve genellikle deşifre süresinde dikkatle notaları takip ederler (Meinz, Hambrick, 2010).

Piyanoda deşifre çalmak görsel düzeyde kendini gösteren bir unsuru da beraberinde getirmektedir. Notaları takip etme ihtiyacı olarak düşünebileceğimiz bu unsur, tuşlar üzerinde doğru tonu yakalamak ve bölümleri tam anlamıyla klavye üzerinde seslendirebilmek için her iki eli ve parmakları takip etme ihtiyacı ile dengeli biçimde sürdürülmelidir. Bu süreçte piyanistler notanın partiyon üzerindeki yerini göz takibi ve odaklanma esnasında kolaylıkla kaybedebilirler. Bunun aksine performansın çalışılmış olması ve bu yolla eserin hafızaya alınmasıyla beraber bu görsel sıkıntılar bertaraf edilebilir (Wristen, Evfans, Stergiou, 2006).

Deşifre ve doğaçlama çalmada her iki elde parmakların konumu yalnızca anlık biçimde belirlenmez, aynı zamanda ileri düzeyde pek çok notanın da uygulanmasını gerektirir. Ellerin konumunun ve özellikle gelecek parmak değişimlerinin belirlenmesinde parmakların bitmeyecek biçimde devamlılığı sağlayacak geçişlerin sağlanması zorunludur (Parncutt, Sloboda, Clarke, 1999).

Piyano eğitiminde iyi deşifre yapabilmek için iyi bir okuyucu olmak ya da dikkatini odaklamak gerekmektedir. Bu dikkati ve dikkat anında

uygun çözümlenmeyi yaparak bize yardımcı olan önemli bir unsur ise armoni bilgisidir. Yeterli ve aynı zamanda pratik armoni bilgisine sahip olan bir bireyin gördüğü notalara daha çabuk adapte olması ve deşifre esnasında daha az zorlanması muhtemeldir.

Apaydınlı (2009) tarafından yapılan bir çalışmada Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin Müziksel İşitme dersinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiş ve incelenen parametrelerden birinde ise öğrencilerin deşifre çalma yeterlilikleri zayıf bulunduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Katılan öğrencilerin %32'si kendine güvenmekte iken geriye kalan öğrencilerin deşifre konusunda kendine güvenmediği bulgusu elde edilmiştir.

Bulut (2006) tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan piyano öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerinin piyano eğitiminde temel hedef davranışları kazanıp kazanmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerde %54,2 ve %33,3 düzeyinde olumsuz görüş seçeneklerinin (az kazanmıştır, hiç kazanmamıştır) tercih edildiği görülmüştür. Çalışma sonucunda diğer bazı davranışların yanında deşifre çalma becerisinin hemen hiç kazanılmadığı görüşü ortaya çıkmıştır.

Kasap (2004) tarafından yapılan bir çalışmada yardımcı çalgı piyano dersi üzerine bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada incelenen değişkenlerden birinde öğretim elemanlarının piyano derslerinde kazandırılacak becerilere yönelik görüşleri elde edilmiş ve bu derslerde temel işlevsel becerilerin önemliden önemsiz doğru sıralanması istenmiştir. Becerilerin önem sırasına göre sıralanmasında deşifre yapabilme öğretim elemanları tarafından ilk sırada tercih edilmiştir.

Piyano eğitimi sürecinin en önemli kazanımlarından bir olan deşifre, piyanonun kullanıldığı tüm derslerde ya da çalışmalarda kimi zaman anahtar görevi görmektedir. Piyano çalan her hangi bir müzıkçinin elde etmesi gereken bir davranış olduğuna literatürde sıkça rastladığımız deşifre becerisinin düzeyi, piyanistin de kendini güvende hissetmesine olanak tanır. Gerek parmaklarına hâkim, gerekse el – göz koordinasyonunu iyi düzeyde sağlayabilen bir piyanistin hedeflediği noktaya ulaşması da daha kolay hale gelecektir. Deşifre becerisi iyi olan bir piyanistin, istediği hedefe ulaşırken çalışma sürecinde de diğer piyanistlere göre hem zaman, hem de enerji tasarrufu açısından avantajlı olduğunu söylemek mümkündür.

1.2.Problem

Öğrencilerin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasındaki ilişki ne düzeydedir?

1.3.Alt Problemler

- Öğrencilerin genel deşifre beceri puanları ile piyano dersi başarı puanları arasındaki ilişki ne düzeydedir?
- Öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile gruplandırılmış deşifre beceri puanları arasındaki ilişki ne düzeydedir?

2.YÖNTEM

Yapılan çalışmada tek faktörlü deneysel desen ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli kapsamında öğrencilerin piyano başarı notları sistem kayıtları üzerinden elde edilmiş, deneysel kapsamda da çalışma grubuna deneysel işlem uygulanmıştır.

2.1.Amaç

Çalışmanın amacı piyano öğrencilerinin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında ilişki olup olmadığının araştırılmasıdır.

2.2.Çalışma Grubu

Çalışma grubu 2011 - 2012 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı süresince Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenimlerini sürdüren ve piyano dersi alan öğrenciler içerisinde her sınıftan 8'er öğrenci olmak üzere rastgele (random) seçilen 32 öğrenciden oluşmaktadır.

2.3.Verilerin Toplanması

Çalışma için gerekli verilerin toplanmasında tarama modeli ve tek faktörlü deneysel model bir arada kullanılmıştır. Tarama modeli kapsamında öğrencilerin araştırmanın yapıldığı Bahar dönemi öncesinde bitirmiş oldukları en yakın dönem notları olan Güz dönemi piyano sınavlarında alınan notları elde edilmiştir. Notlar öğrenci işleri bilgi sistemi ve bölüm kayıtları karşılaştırılarak belirlenmiştir. Başarı notlarının elde edilmesi sonrasında çalışma grubu ile deneysel uygulamaya geçilmiştir.

Bağımlı değişken üzerindeki etkisi incelenen faktör sayısı temel sınıflandırma ölçütü olarak alındığında, deneysel desenleri tek faktörlü desenler ve çok faktörlü desenler olarak ikiye ayırabiliriz. Araştırmacı, ilgilenilen bağımlı değişken üzerinden sadece bir bağımsız değişkenin etkisini inceliyorsa, çalışmasını tek faktörlü bir desen olarak düzenler (Büyüköztürk, 2001). Bu çerçevede öğrencilerin deşifre puanlarının belirlenmesinde tek faktörlü deneysel desen tercih edilmiştir. Öğrencilerin piyano dersi başarılarına karşın incelenen bağımsız değişken olarak deşifre çalma puanları dikkate alınmış ve deneysel uygulama çalışma grubuna seçilen 32 öğrenci ile yürütülmüştür.

Uygulama sürecinde ilk olarak daha önceden duyulmuş veya seslendirilmiş olma durumuna karşın araştırmacı tarafından deşifre sürecinde kullanılmak üzere bir piyano parçası yazılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin rahat seslendirebilmesi ve kolay algılanabilmesi amacıyla Do Majör tonda yazılan parça, sol elde eşlik ve sağ elde melodik yapı, temel piyano seslendirme tekniklerini içeren kısmen kolay/orta düzeyli bir parçadır. Uygulama sürecinde ikinci olarak deşifre çalma puanlarının belirlenmesi için yine araştırmacı tarafından bir "Deşifre Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek geliştirilirken uzman görüşleri alınmış ve literatürde yer alan bazı performans değerlendirme ölçekleri (Kurtuldu, 2010 – Akın, 2007 – Dalkıran, 2006) ile deşifre çalışmalarına yönelik makalelerde ifade edilen önemli değerlendirme parametreleri göz önünde tutulmuştur. Piyano dersi başarı puanlarının deşifre becerisine göre dağılımın karşılaştırılmasında ise deşifre becerileri geçici olarak Düşük, Orta ve Yüksek biçiminde üç basamaklı biçimde gruplandırılmış, daha sonra korelasyon ölçümüne yönelik karşılaştırılmasında yine ham puanlar işleme tabi tutulmuştur.

2.4.Verilerin Çözümlemesi

Yapılan çalışmada SPSS (Statistical Package for Social Science) paket programından yararlanılmıştır. Öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile deşifre puanları arası ilişkinin tespitinde karşılaştırmalı ölçümler yapılmış ve korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Karşılaştırmalı ölçümlerin yapılabilmesi için verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı tespit edilmiştir.

Yapılan uygulamada verilerin normal dağılıma uygun olmadığı anlaşılmış ve parametrik olmayan testler uygulanmıştır. Deşifre puan dağılımları ile piyano dersi başarı puanlarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. H testinin yanında ham puanlar arası ilişkinin belirlenmesinde Spearman korelasyon testi yapılmıştır. H testi için anlamlılık düzeyi ,05 olarak kabul edilmiş, korelasyon testi için ise ,01 olarak belirlenmiştir.

3.BULGULAR VE YORUM

3.1.Öğrencilerin Genel Deşifre Beceri Puanları İle Piyano Dersi Başarı Puanları Arasındaki İlişki Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde deşifre puanları ile dönem içi başarı puanlarının iki türlü karşılaştırılması yapılmıştır. İlk karşılaştırma korelasyon ilişkisi yoluyla, ikincisi ise H testi yolu ile kurulmuştur. Birinci karşılaştırmada ölçümler arası ilişkinin düzeyi, ikinci karşılaştırmada ise bu ilişkinin kaynaklandığı yer tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1 Deşifre Puanları ile Başarı Notları Korelasyon Sonuçları

	Deşifre	Vize Sınavı	Final Sınavı	Başarı Notu
Deşifre	---	,751**	,733**	,754**
Vize Sınavı	,751**	---	,730**	,939**
Final Sınavı	,733**	,730**	---	,860**
Başarı Notu	,754**	,939**	,860**	---

** p<,01

Tablo 1 incelendiğinde deşifre puanları ile dönem içi başarı notları ve dönem sonu başarı not ortalamalar arasında yüksek düzeyli ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Gerek dönem içi notlar ve dönem sonu başarı notu ortalamaları arasındaki ilişki, gerekse bu sonuçların deşifre puanlarıyla olan ilişkisinin yüksek düzeyde olması, çalışma grubu öğrencilerinin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında da önem düzeyi yüksek bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Tüm korelasyon değerlerinin p<,01 düzeyinde anlamlı olması da bu öneme işaret etmektedir.

3.2.Öğrencilerin Piyano Dersi Başarı Puanları İle Gruplandırılmış Deşifre Beceri Puanları Arasındaki İlişki Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 2 Deşifre Puanları ile Başarı Notları H Testi Sonuçları

Ölçüm	Deşifre Ort.	Sıra Ort.	X ²	sd	p
Vize Sınavı	Düşük	10,33	16,58	2	,000
	Orta	11,50			
	Yüksek	24,29			
Final Sınavı	Düşük	13,08	7,23	2	,023
	Orta	11,50			
	Yüksek	24,54			
Başarı Notu	Düşük	10,38	14,50	2	,001
	Orta	12,50			
	Yüksek	23,67			

Tablo 2’de yer alan verilere göre yapılan karşılaştırmalı ölçümlerin içinde de $p < ,05$ düzeyine göre anlamlı fark vardır. Her üç ölçümün sıra ortalamaları dikkate alındığında eğilimin deşifre puanı açısından yüksek puan almış öğrenciler yönünde gerçekleştiği görülmektedir. Elde edilen verilere göre dönem içi piyano notları ile deşifre puanları arasında doğrusal ilişkinin daha çok deşifre puanı yüksek öğrenciler düzeyinde kendini gösterdiği söylenilebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar genel olarak öğrencilerin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında doğrusal bir ilişki olduğuna işaret etmektedir.

Birinci alt probleme göre yapılan ilk karşılaştırmalı ölçümde deşifre puanları ile piyano dersi başarı notları ve sınav puanları arasındaki pozitif yönlü ve yüksek düzeyli ilişki, deşifre becerisi ile piyano başarısının birbirine paralel olduğunu ortaya koyan ilk bulgu olmuştur.

İkinci alt probleme göre yapılan diğer karşılaştırmalı ölçüm sonuçları ise bu paralelliği sağlayan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla kısmen yüksek puan alan öğrenciler yönünde olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Genel dağılım itibariyle öğrencilerin piyano sınavlarındaki başarı düzeyi ile deşifre çalma başarılarının benzerlik taşıdığı, bu benzerliğin ise yüksek puan alan öğrencilerde daha belirginleştiği görülmüştür.

Teknik olarak bakıldığında eser içerisinde yer alan unsurların da bu başarı dağılımına uygun biçimde seslendirilebildiği anlaşılmıştır. İyi deşifre becerisine sahip öğrenciler genel olarak sağ ve sol eldeki teknik yum ve farklılıkları doğru yansıtırken, sesleri de genel olarak doğru seslendirmişlerdir. Diğer yandan orta düzeyli olan öğrencilerin genel olarak seslerde az hata yapmalarına karşın teknik ayrıntılara bazen hâkim olamadıkları, düşük düzeyli öğrencilerin ise hatalı sesler çalarak durakladıkları ve teknik unsurlara bu sebeple pek odaklanamadıkları gözlenmiştir. Ortaya çıkan durum başarı düzeyinin arttıkça deşifre eserindeki unsurlarında daha iyi fark edilerek seslendirildikleri ve bunun da piyano başarısı ile ilişkili olduğu yönündedir. Elde edilen bulgulara göre piyanoda deşifre çalma becerisi iyi olan öğrencinin piyano başarı notları da aynı olmakla beraber, orta ve düşük düzeyde olan öğrencilerin notları da benzer düzeydedir. Diğer bir deyişle öğrencinin deşifre çalma becerisi iyi ise piyano başarısı da iyi düzeyde, düşük ise piyano başarısı da düşük düzeyde seyretmektedir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin deşifre puanları ve piyano notları açısından yüksek düzeyde paralellik göstermesi, piyano da başarı

kavramının bir bütün olduğu, başarılı öğrencinin piyanoda genel tüm beceriler seviyesinde de başarılı olabileceği anlamına gelmektedir. Bu bakış açısıyla öğrencilerin piyano dersi başarılarını arttırmada deşifre çalmak, deşifre çalıştırmak gibi uygulamaların yapılması faydalı olacaktır. Kimi zaman deşifre becerilerini geliştirmeye yönelik eserlerin çalıştırılması ya da ödev niteliğinde periyodik çalışmalar yaptırılması, hatta öğrencilerin dönem içerisinde seslendireceği mevcut piyano eserlerinin ilk deşifrelerinin piyano öğretmeninin gözetiminde yapılması yararlı olacaktır. Dikkat ve analiz etme becerisi açısından kendini geliştiren bir öğrencinin piyano dersi başarısının da yükselebileceğini söylemek mümkündür. Piyano eğitimi sürecinde eğitimcilerin önemli bir unsur olarak gördükleri deşifre çalmak ve çalışmak, öğrencilerin dikkat, algı, analiz etme, çabuk çözümlene gibi becerilerini geliştirmek suretiyle genel piyano başarılarına etki edebilir. Bu sebeple piyano eğitiminde deşifre çalışmalarına mümkün olduğu ölçüde daha fazla yer ayrılmasının ve öğrencilerin öğretmen olduklarında kullanabilecekleri bir yaklaşımla deşifre becerilerini geliştirmeye yardımcı olunmasının önemi büyüktür.

KAYNAKLAR

- AKIN, Ö. (2007). "Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri keman dersinde anlamlandırma stratejisi'nin kullanımı ve etkililik düzeyi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- APAYDINLI, K. (2009). "Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin müziksel işitme-okuma-yazma dersinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri", 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23 - 25 Eylül, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Samsun.
- BETTS, S. L. & CASSIDY, J. W. (2000). "Development of harmonization and sight-reading skills among university class piano students", Journal of Research in Music Education, 48(2), 151 - 161.
- BULUT, D. (2006). "Anadolu güzel sanatlar liseleri piyano dersi öğretim programında yer alan hedef davranışların kazanılma durumları", Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, Pegem Yayınları: Ankara.
- DALKIRAN, E. (2006). "Keman eğitiminde performansın ölçülmesi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- KASAP, B. T. (2004). "Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yardımcı çalgı piyano dersleri üzerine bir araştırma", 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, 7-10 Nisan, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- KASAP, B. T. (2005). "İşlevsel piyano becerilerinin müzik öğretmenleri için önemi", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(1), 149 - 154.
- KOPIEZ, L. & LEE, J. I. (2008). "Towards a general model of skills involved in sight reading music", Music Education Research, 10(1), 41 - 62.
- KURTULDU, M. K. (2010). "Piyano sınavı değerlendirme ölçeğinin puanlayıcılara yönelik geçerlik ve güvenirliği", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, e-sosder.org, 9(31), 224 - 232.
- KÜÇÜK, A. (1994). "Bir piyano eseri nasıl çalışılır", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 185 - 194.
- MEINZ, E. J. & HAMBRICK, D. Z. (2010). "Deliberate practice is necessary but not sufficient to explain individual differences in piano sight-reading skill: The role of working memory capacity", Psychological Science, 21(7), 914 - 919.
- NART, S. D. (2010). "Deşifre şarkı söyleme eğitimine yönelik deneysel bir öğretim metodu", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ÖZER, B. (2010). "Piyano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- PARNCUTT, R., SLOBODA, R. A. & CLARKE, E. F. (1999). "Interdependence of right and left hands in sight-read written and rehearsed fingerings of parallel melodic piano music", Australian Journal of Psychology, 51(3), 204 - 210.
- TUFAN, S. (2000). "Piyano eğitiminde deşifre çalışmaları", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(3), 101 - 104.
- TÜRKMEN, N. (2008). "Müzik öğretmeni adaylarının piyanoda deşifre çalabilme düzeyleri üzerine bir çalışma", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- WOLF, T. (1976). "A cognitive model of musical sight-reading", Journal of Psycholinguistic Research, 5(2), 143 - 171.

WRISTEN, B. (2005). "Cognition and motor execution in piano sight-reading: a review of literature", *Applications of Research in Music Education*, 24(1), 44 - 56.

WRISTEN, B., EVFANS, S. & STERGIU, N. (2006). "Sight-reading versus repertoire performance on the piano: a case study using high-speed motion analysis", *Medical Problems of Performing Artists*, 21(1), 10 - 16.

Deşifre Eseri Örnek Kesit

Deşifre

4 2 1

5 3 1 1 2 5 3

9 2 1 1 2 5 3

13 4 2 1 1 2 5

